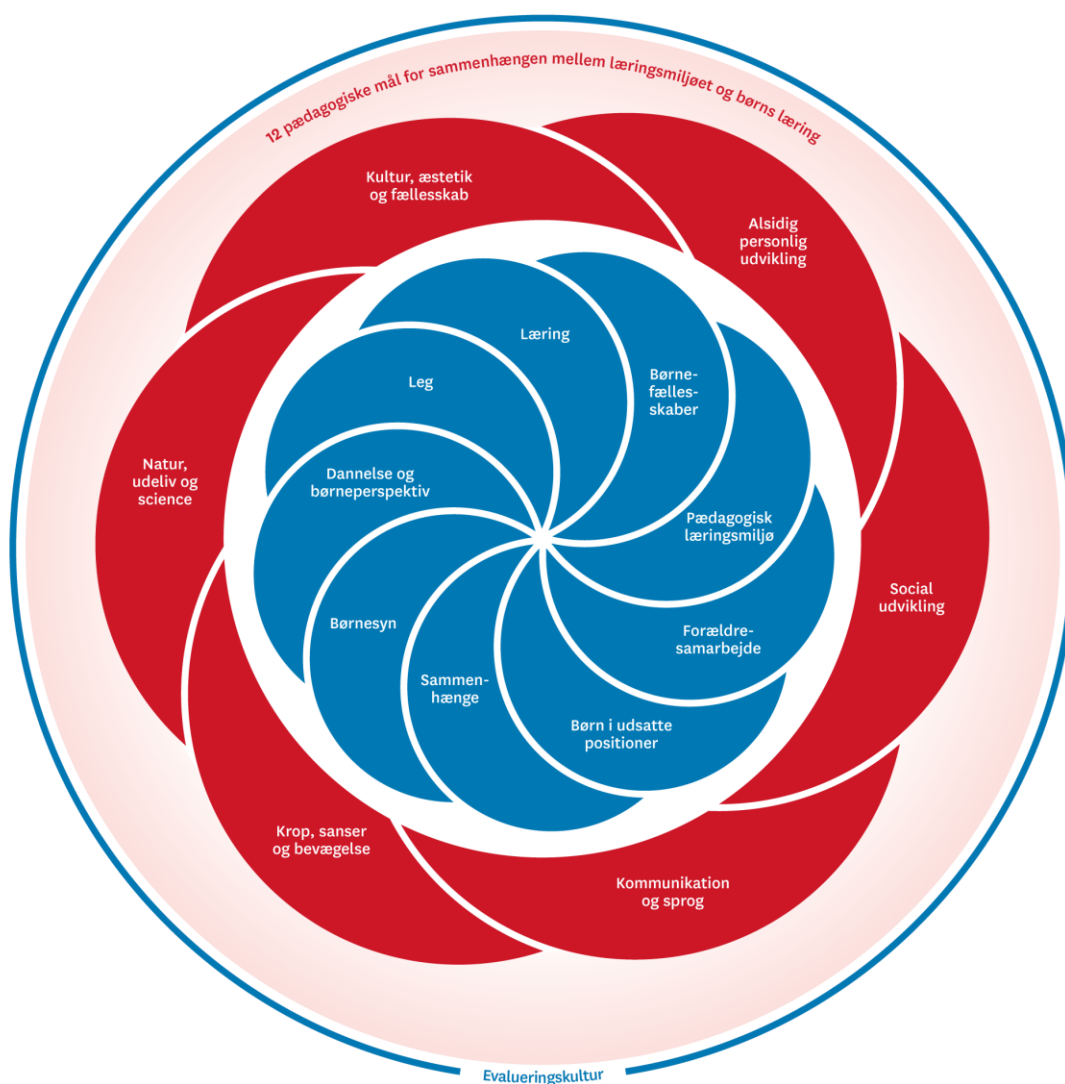

Pædagogisk læreplan for Dagtilbud Søndermark 2024-2025

Hverdagslivet

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede formålsbestemmelse samt den tilhørende bekendtgørelse. Loven og bekendtgørelsen er udfoldet i

publikationen [*Den styrkede pædagogiske læreplan. Rammer og indhold*](#). Publikationen samler og formidler alle relevante krav til arbejdet med den pædagogiske læreplan og er dermed en forudsætning for at udarbejde den pædagogiske læreplan. Derfor henvises der gennem skabelonen løbende til publikationen. På sidste side i skabelonen er der yderligere information om relevante inspirationsmaterialer.

hvem er vi?

Velkommen til Dagtilbud Søndermark.

I Dagtilbud Søndermark har vi høj andel af faguddannet personale. Over 85 % af vores ansatte har en uddannelse, enten som pædagog eller pædagogisk assistent. Som udgangspunkt er der 3 pædagoger og 1 pædagogisk assistent i vores vuggestuegrupper og 2 pædagoger og 1 pædagogisk assistent i vores børnehavegrupper. Alle dagplejere i området er uddannet pædagogiske assistenter.

Institutionen "Børneuniverset" ligger på Lindvigsvej 4, hvor vi deler bygninger med Horsens By-skole, afdeling Lindvigsvej. Sct. Georgs vuggestue ligger på Frederiks Bajers Gade 28, der er en sti mellem Børneuniverset og Sct. Georgs.

Dagplejerne bor i distriktet.

I 2019 blev der sat ekstra fokus på at styrke samarbejdet mellem dagtilbud og skole. Målet er at skabe den bedste overgang for barnet - fra børnehave til skole.

Børneuniverset er normeret til 230 børn i alderen fra 0 – 6 år. Der er 6 vuggestuegrupper og 6 børnehavegrupper fordelt på 4 teams: gul gang, blå gang, rød gang og grå gang. For at sikre den bedste start og slutning på dagen, har vi valgt at åbne og lukke 2 steder i huset. Gul og blå gang åbner og lukker i det store fællesrum. Rød og grå gang åbner og lukker i det lille fællesrum.

Sct. Georgs vuggestue er normeret til 36 børn i alderen fra 0 – 3 år. Der er 3 vuggestuegrupper i huset, for at sikre den bedste start og slutning på dagen åbnes og lukkes der på en stue.

Forældrene får herved et godt kendskab til det personale, de møder i hverdagen.

Dagtilbud Søndermark er et område med stor mangfoldighed af kulturer, sprog og nationaliteter. Vi ser dette som en stor ressource, som bidrager til at give børn og forældre et indblik i og forståelse for, at vi ikke alle er ens, men hver for sig er vi unikke, og sammen er vi fantastiske.

Vi har gode muligheder for at gøre brug af naturen, da vi har et stort grønt område lige bag ved institutionen/skolen og Bygholm park, som er i nærheden, er et yndet udflugtssted.

Dagplejen har et formaliseret samarbejde med Dagtilbud Søndermark og arbejder ud fra de sammen værdier og børnesyn.

Forældre til et barn i dagplejen, har mulighed for at tilvælge gæsteplacering i vuggestuen, til deres barn i forbindelse med dagplejerens fravær.

Dagtilbud Søndermarks Børnesyn

Børnesyn Dagtilbud Søndermark

Vi ser det hele barn og har fokus på nærværet i de gode mødeøjeblikke.

Barnet skal have mulighed for at deltage i meningsfulde og ligeværdige relationer i børnefællesskabet.

Det pædagogiske personale er ansvarlige for samarbejdet i relationen til familien, og at skabe anerkendende læringsmiljøer for alle.

Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

Børnene skal opleve, at de har indflydelse på udformningen af dagligdagen og aktiviteter uanset køn, alder og kultur. Barnet skal inviteres ind til at være aktiv deltagende, så det selv er med til at skabe sin læring og konkret deltagelse i demokratiske sammenhæng, som personalet er ansvarlige for at skabe. Børnene skal opleve indholdet i den daglige pædagogiske praksis som meningsfuldt, da dette fremmer deres læring.

Gennem dannelse får barnet mulighederne for at finde vejen til, hvem man er, og på den måde at blive et menneske, der kan tage vare på sig selv og yde til fællesskabet.

Den personlige dannelse indebærer udvikling af selvstændighed, selvforståelse og medbestemmelse. Vi har fokus på at inddrage børneperspektivet i vores hverdag. Social dannelse er udvikling af empati og respekt for de relationer, vi indgår i.

Børnene udvikler robusthed, kreativitet, nysgerrighed og sociale kompetencer i legen. At lege er at lære, derfor skal legen prioriteres, som noget af det vigtigste i børnenes hverdag.

Legen er central for børnene. Den foregår på deres egne betingelser og efter egne initiativer. Gennem legen tilegner børnene sig sociale kompetencer, hvilket er en forudsætning for at kunne indgå i fællesskaber med andre børn - barnet lærer at samarbejde.

Pædagogisk har vi en legende tilgang til læring. Vi støtter børnene i at opbygge legekompeter ved at igangsætte legende aktiviteter.

Vi har ansvaret for, at alle børn er en del af et børnefællesskab. Børnefællesskaberne er både børnenes selvvalgte fællesskaber, hvor mindre børnegrupper finder sammen og de voksenunderstøttede fællesskaber. I løbet af dagen er børnene inddelt i små grupper, for at sikre trivsel og læring hos alle. Vi igangsætter aktiviteter med udgangspunkt i børnenes interesser (Barnets spor og NUZO) eller for at hjælpe et barn ind i fællesskabet.

Barnets perspektiv skal inddrages og barnet skal opleve, at det har en reel medindflydelse. Det pædagogiske læringsmiljø skal tage udgangspunkt i et børneperspektiv og børnegruppens sammensætning i både leg, de daglige rutiner og planlagte forløb.

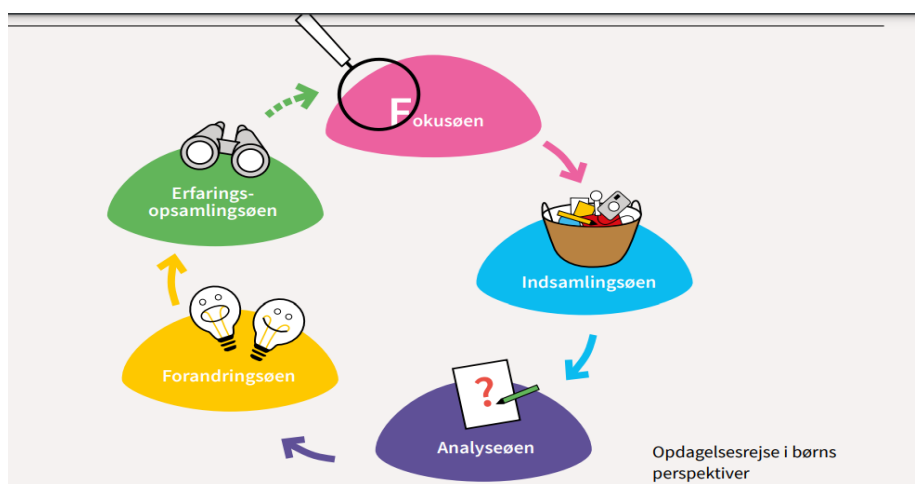
Vi ser hverdagsrutiner som et aktivt læringsrum. Vi er bevidste om, hvad vi gerne vil have, at børnene skal opleve og lære igennem rutinerne. Det er meningsfuld læring for barnet.

I hverdagen skaber vi miljøer, som giver børnene læringsrum, rammer og aktiviteter, hvor de kan fordybe sig i leg og læring, samt udvikle deres kompetencer.

Vi ind tænker børneperspektivet, når vi planlægger og er i praksis, vi benytter Børnemosaikker som model.

Hvad er en børnemosaik?

En børnemosaik er et mønster sammensat af mange forskellige brikker. Hver brik er et lille udsnit af børnenes perspektiver på et bestemt fokusområde. Brikkerne bliver til ved, at I inviterer børnene til at udtrykke sig om fokusområdet på forskellige måder – fx ved at tegne, tage fotos eller vise rundt i dagtilbuddet. Når I samler brikkerne og ser på tværs af børnenes forskellige udtryk, dannes der et mønster – en børnemosaik – der giver jer et mangfoldigt indblik i, hvad der er betydningsfuldt og på spil for børnene.

Pædagogisk læringsmiljø

Det pædagogiske læringsmiljø i Dagtilbud Søndermark og dagplejen tager udgangspunkt i hverdagspraksis med særlig fokus på barnets dannelse, trivsel og læring i fællesskabet. Vi har adgang til forskellige fysiske læringsmiljøer, f.eks. gymnastiksal, hal, bibliotek samt forskellige udearealer f.eks. Bygholm Park.

Det pædagogiske læringsmiljø handler om, hvordan dagen og aktiviteterne bliver organiseret og tilrettelagt.

Børnenes dannelse og læring sker i en vekslen mellem aktiviteter skabt af børnene og voksenplanlagte aktiviteter, læringsmiljøet forgår hele dagen.

For at sikre at alle børn får det bedste læringsmiljø, har vi valgt at arbejde med strukturplaner som pædagogisk redskab.

Dagtilbud Søndermarks 4 fokusområder:

Relationer
Fællesskaber
Hverdagsrutiner
Fysisk læringsmiljø

I de kommende år vil vi gennem de 4 fokusområder videre udvikle kvaliteten i den pædagogiske praksis samt sikre en formaliseret evaluerings kultur med udgangspunkt i barneperspektivet.

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

Vi prioriterer et åbent og ærligt samarbejde med forældrene omkring deres barns trivsel, udvikling og læring i fællesskabet. Sammen tager vi ansvar for at skabe de bedste betingelser for barnet.

Fagligt vægter vi barnets tilknytning til personalet og omgivelserne for at give barnet mest mulig omsorg og en tryk opstart. Vi vægter at understøtte forældrene i forælderrollen.

Ved opstart modtager forældrene et velkomstbrev på mail. Heri står hvilken stue, barnet skal gå på, samt navn på kontaktpædagogen og et telefonnummer til stuen. Senest 14 dage før barnet starter, bliver forældrene inviteret til en opstartssamtale, hvor forældre og personale deler viden med hinanden om barnet.

Når barnet har været i Søndermark eller dagplejen i 3-4 måneder, inviteres forældrene til en trivselssamtale om barnets opstart og trivsel.

Overgange i barnets liv fra dagpleje/vuggestue til børnehave og fra børnehaven til skole foregår i et tæt samarbejde med forældrene med udgangspunkt i barnets udvikling, trivsel og læring.

Er der et ønske fra forældre eller medarbejder i forhold til et møde omkring barnets trivsel, udvikling og læring er dette altid en mulighed.

Hver stue udsender nyhedsbrev 1 gang om måneden til forældrene, her står lidt om stuen, hvad stuen er optaget af og hvad der skal ske den kommende periode.

Nyheds- og velkomstbrev for Pluto

Hvilke mål og temaer er gruppen optaget af i denne periode?	Velkommen tilbage efter sommerferien. I de kommende måneder vil vi arbejde med de forskellige bolig former, fx lejlighed, en hytte, et slot, et hus mm. (se fokusord på væggen) Vi kommer til at have fokus på forskellige eventyr, snakke om dem og lege teater. Vi skal gå tur i nærområdet og snakke om hvordan man kan bo og med hvem. Måske vil vi gå forbi jeres bolig, og snakke om den. Det er nu efterår og vi kommer til at kigge på forskellige naturfænomener. Om mandagen går Emma på tur ed en gruppe, hvor Malgo og Laila laver skuespil med de resterende børn på stuen. Hver tirsdag kommer vi til at gå ture i Bygholm park og kigge på hvordan naturen ændrer sig i denne årstid. I den kommende periode skal vi snakke om hvad respekt betyder og hvordan vi respektere både mennesker og ting vi omringes af. Om onsdagen går Malgo tur med en gruppe børn på Horsens bibliotek. Her snak vi spise madpakker, og læse de bøger som børnene finder interesse i. Resten af børnene er med Emma og Laila i hallen. Torsdage står for musik (en gruppe med Emma) og sanseaktiviteter. HVER FREDAG er legetøjsdag JUBI!!!
Hvordan kan I arbejde med målene hjemme?	Gode ideer til hvordan I kan involvere Jer hjemme? - Snakke om de forskellige boligformer når I går/kører tur. - Låne eventyr på biblioteket og læse dem højt, evt. kan I se et eventyr i fjernsynet/på iPad 'en og snakke om det. - I kan selv prøve at lave teater derhjemme. Det er noget børnene elsker.
Praktiske informationer.	Skiftetøj, regntøj, vejrskit osv. Det er så vigtigt, at jeres børn har skiftetøj med, som passer til årstiden. Vi opfordrer jer til at have to sæt skiftetøj i kassen og check sidst på ugen, hvad mangler dit barn med skiftetøj. Skiftetøj er: 2xt-shirt, 2xbukser/leggings, 2xstrømper, 2xunderbukser, en bluse Det tøj børn SKAL have hverdag er: - Regntøj - Termotøj

Børn i udsatte positioner

Alle børn kan i perioder af deres liv være i en udsat position, hvor der sker noget i deres nære omgivelser, som udfordrer deres trivsel, udvikling og læring. Alle børn har ret til at være en del af et børnefællesskab og lege med andre børn.

Vi har indrettet det fysiske læringsrum så alle børn har mulighed for fordybelse og deltagelse på egne præmisser. Hvilket betyder at barnet altid kan trække sig fra en aktivitet eller at den voksne kan tilpasse aktiviteten så den støtter barnets deltagelsesmuligheder.

Vi er nærværende og understøtter barnet i nærmeste udviklingszone.

I samarbejde med forældrene kan der udarbejdes en handleplan, hvor der sættes mål for, hvad forældrene og medarbejderne skal arbejde med.

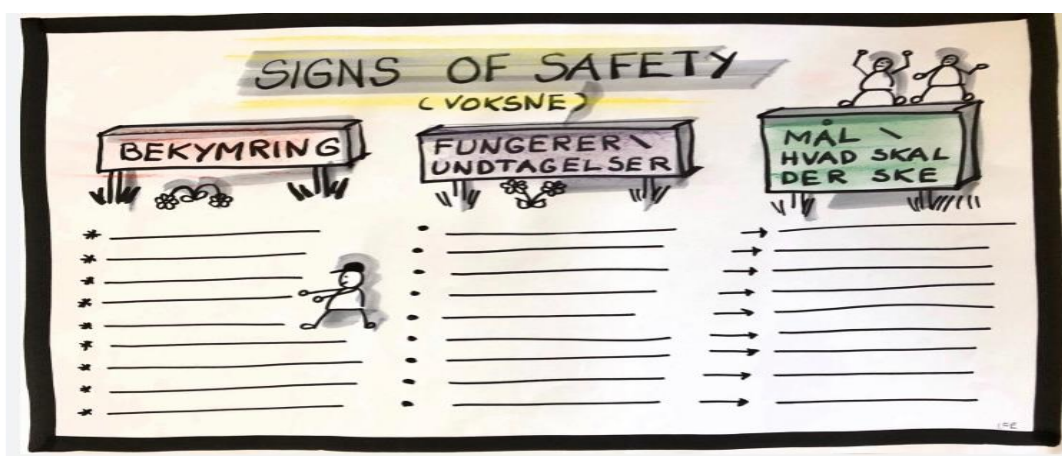
Der afholdes tværfagligt sparringsmøder med deltagelse af Tværgående Enhed for Læring, som er et team bestående af psykologer, talepædagoger og fysio- eller ergoterapeuter. Her kan forældre og medarbejdere sammen få sparring på faglige problemstillinger.

På mødet deltager den skole- dagtilbudsrådgiver, som er tilknyttet Dagtilbud Søndermark.

Der afholdes løbende netværksmøder omkring det enkelte barn sammen med forældrene

Vi arbejder med Signs of Safety-tilgangen der er organiseret omkring tre centrale spørgsmål: Hvad bekymrer? Hvad fungerer? Hvad skal der ske?

I arbejdet med disse spørgsmål skabes en fælles refleksion, hvorved bekymringen og det der fungerer, gøres tydeligt for alle parter.

Sammenhæng til børnehaveklassen

Børneuniverset samarbejder med alle skoler i Horsens Kommune. Det er et gensidigt samarbejde hvor både skolerne/ SFOérne er opsøgende og bidragende til en god sammenhæng for det enkelte barn.

Samarbejdet med Horsens Byskole på Lindvigsvej 4 er dynamisk da vi er på samme matrikel. Børnene kender hinanden på tværs af Børneuniverset og skole da de ofte har søskende begge steder. Pædagoger og lærer kender hinanden hvilket gør samarbejdet nemmere og mere dynamisk.

I samarbejdet med Horsens Byskole på Lindvigsvej 4 sættes der hvert år nye fokusområder i efteråret for de kommende børnehaveklassebørn.

Sprog er altid et fokusområde, da vi ved fra forskningen at sproget har stor betydning for barnets evne for at kunne indgå i fællesskaber og lære nyt.

Følgende pædagogiske fokusområder for sammenhængen er aftalt med Horsens Byskole på Lindvigsvej 4:

- Tydelig dagsstruktur – genkendeligt fra i børnehaven
- Børnene besøger SFOén inden førskolestart
- Der bliver afholdt overleveringsmøder ved behov, efter aftale med forældre.
- ”Fri for mobberi” bruges som rød tråd fra børnehave til skole

Fri for Mobberi 3-6 år

I børnehaven begynder børn for alvor at lege med hinanden, og de får deres første erfaringer med konflikter og med følelsen af at føle sig med i eller udenfor fællesskabet.

At kunne knytte venskaber og indgå i legerelationer har afgørende betydning – både for børnenes trivsel og glæde her og nu og for deres videre udvikling og læring.

Inddragelse af lokalsamfundet

Vi samarbejder med Horsens Byskole på Lindvigsvej 4, vi bruger fast gymnastiksalen og festsalen når der afholdes større arrangementer.

Dagplejen kommer fast i Børneuniverset og Sct. Georgs vuggestue.

I Bygholm Park har vi et lille hus, som vi har etableret et samarbejde med VIA om. Huset skal udvikles til et natur og aktivitets sted, hvor vores børn møder studerende og laver noget sammen.

Vi benytter de grønne områder og legepladser i lokalområdet.

Vi kører ud i det blå med Horsens kommunes Naturbusser, når vi får muligheden.

Vi har et godt samarbejde med "Bo Trivsel", som er et tilbud for borgerne fra boligforeningerne i området.

Vi har et læse- og sprogprojekt i samarbejde med Bo Trivsel, hvor der kommer nogle fantastiske mennesker og læser historier op for vores børn.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

I Dagtilbud Søndermark er vi i en konstant proces, med at videreudvikle på de fysiske rammer, så vi kan tilbyde barnet de bedste muligheder for leg, læring og udvikling. Fysiske rum betragtes som en ressource i det pædagogiske arbejde med at skabe gode læringsmiljøer ud fra de pædagogiske mål og intentioner.

Lige nu er vi optaget af:

- Skabe så mange rum som muligt til at have børn i mindre grupper. Dette bl.a. ved at indrette vores gangarealer til rum med mulighed for forskellige aktiviteter og lege.
- Skabe kroge til fordybelse og stille stunder.
- Skabe steder til fysiske og kunstneriske udfoldelser.
- I det hele taget en indretning, der inspirerer og opfordrer til forskellige lege, med de materialer/det legetøj, der skal til for at få en god leg i gang.
- Udvikling af legepladsen og udearealet som pædagogisk læringsmiljø.

Herudover har vi dagligt en gymnastiksal til rådighed, som bruges af vores vuggestuegrupper/dagpleje og børnegrupper.

De seks læreplanstemaer

"Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32

Alsidig personlig udvikling

”Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 36-37

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Alsidig personlig udvikling

Livsduelighed og tryk tilknytning

1. opmærksomhed og fordybelse.
2. Selvværd og selvtillid
3. Følelsesregulering og udvikling af empati

De 4 fokusområder:

Formiddagssamling i vuggestuen

Relationer:

Til samling sidder børnene ved et fælles bord. Børnene skiftes til at tælle de andre børn (og voksne), eller sige de andres børns navne højt. Her tydeliggøres det hvilke børn/voksne der er til stede og hvem der mangler fra gruppen. Her starter opmærksomheden på hinanden. Børnene ser hinanden og på den måde anerkender hinandens tilstedeværelse.

Hverdagsrutiner:

Til samlingen viser en af de voksne en tavle med billeder af alle voksne og alle børn, samt forskellige aktiviteter via billeder. Børnene får mulighed for at se hvad dagens aktiviteter bliver og hvilke børn og voksne de skal være sammen med. Dette giver anledning til opmærksomhed og fordybelse til samlingen, da børn har gavn af at understøttes visuelt.

Det understøttes visuelt via piktogrammer. Det gør dagen genkendelig og forudsigelig for børnene, hvilket giver tryghed og godt grundlag for læring og udvikling. Aktiviteterne er baseret på det enkelte barns nærmeste udviklingszone (NUZO).

Børnefællesskaber:

Der er opmærksomhed på at børnene mestrer forskellige kompetencer og at dette anerkendes og

ses af den voksne. Det giver et børnefællesskab som kan inkludere forskellige børn, med forskellige kompetencer. Børnene placeres i mindre grupper hvor de opnår kendskab og relationer til hinanden i kraft af at acceptere og anerkende andres behov (følelsesregulering)– herved understøtter vi udviklingen af empati.

Fysisk læringsmiljø:

Rummet er inddelt i mindre zoner, der er kodede legemiljøer, så børnene inspireres til leg. Bordene står enten i små grupperinger eller samlet, afhængig af dagens program. Til samling står bordene samlet, så børnene sidder ved samme bord. Der er billeder på stole/borde, således at børnene kan se hvor de skal sidde. Genkendelighed, visuel understøttelse.

Garderoben i børnehaven

Relationer:

Det er optimalt at alle ikke kommer i garderoben samtidigt. Det betyder at de voksne skal have en bevidst om placering og struktur.

For at skabe nærvær i garderoben i barn-voksen kontakten kommer 5-6 børn ud i garderoben ad gangen. Her er der ro og nærvær i fokus. Den voksne understøtter at det enkelte barn bliver selvhjulpent og selvstændigt. På den måde bidrager vi til udvikling af selvværd og selvtillid. Den voksne anerkender og guider barnet i selv at kunne.

Hverdagsrutiner:

Alle børn har hver deres garderobeplads/rum. Her er overtøj, sko, skiftetøj. Børnene guides i at lægge deres eget tøj på plads og at finde evt. skiftetøj når uheldet er ude. Børnene oplever selvstændighed og glæde ved at gøre tingene selv.

Børnefællesskaber:

Når børnene kommer ud i mindre grupper, guides de i at hjælpe hinanden (udvikling af empati). De kan hjælpe med at finde det rigtig tøj til vejret eller hjælpe med at få stropper ud over støvlerne. Barnet som hjælper oplever mestring af en kompetence og herved udvikles selvtillid. Det hjælpende barn, får anerkendelse af barnet som bliver hjulpet, da barnet værdsætter hjælpen – dette i italesættes af de voksne. Det hjælpende barns selvværd udvikles fordi barnet værdsættes af andre.

Fysisk læringsmiljø:

Garderoben har bænke som børnene kan sidde ved og selv tage tøj på eller få hjælp af andre i børnehøjde. Hvert barn har eget rum til egne ting. Der er billede og navn på deres rum.

Der hænger plakat med piktogrammer for påklædningen ifht. vejret. Dette giver anledning til dialog om vejr og opmærksomhed på egen krop ifht. varme og kulde.

Social udvikling

"Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 38-39

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Social udvikling

Relationer:

En gruppe børn er i hallen. Der leges lege fra gamle dage og der er fokus på at de store børn skal hjælpe de små børn. Denne opgave giver ansvar og udvikler opmærksomhed for relationen og andre børn. Børnene skal inddrage de mindre børn og det øver de store i at respektere at de små børn kan deltage i legen men på egne præmisser.

Fællesskaber:

Når børnene samarbejder om en opgave giver det en følelse af samhørighed og denne følelse er med at udvikle børnene socialt. Det giver børnene indblik i at andre mennesker kan have det på en anden måde end dem selv og dette bidrager til udvikling af bla. empati – som også giver anledning til at være opmærksom på egne følelser. I vuggestuen kan man via sanglege tale/synge om følelser, hvor man gestikulerer tydeligt med hele kroppen mens man synger.

Hverdagsrutiner:

Da vi arbejder med pædagogiske læringsmiljøer hvor børnene som udgangspunkt er delt op i mindre grupper, vil børnene opleve at være en del af et mindre børnefællesskab. Børnene i gruppen kan have forskellige behov for at udvikle sig individuelt, dermed oplever gruppens børn at øve behovsudsættelse eks. ved at vente på tur, derudover øve i at aflæse andres mimik og signaler, som bliver at understøtte verbalt af den voksne i en vejledende funktion.

Fysisk læringsmiljø:

I både vuggestuen og børnehaven arbejdes der med at danne mindre legezoner, så børnene kan vælge at trække sig fra det store fællesskab og lege i mindre grupper. Legezoner er tydelige for børnene så de kan se hvad der er til hensigt at legezonen skal indbyde til. Der leges meget med dukkekrog og køkken i både vuggestue og børnehave og det kan danne ramme for sociale lege som familieleg, med forskellige roller der tildeles af og til børnene. Herved udvikles kompetencer inden for leg og sociale relationer.

Kommunikation og sprog

”Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtilegnelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 40-41

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Kommunikation og sprog

Relationer:

De voksne sætter ord på hvad der sker i forskellige situationer. De benævner omgivelser, begivenheder og handlinger. Det understøtter børnene i at lære nye ord og motivere til at benytte ordene selv. De voksne i italesætter børnenes adfærd og benævner eks. gråd og vrede. På den måde oplever børnene, at de selv vil kunne sætte ord på egne følelser, når de udvikler det verbale sprog. Det verbale sprog bliver understøttet af nonverbal kommunikation. Det gøres bla. af tegn til tale, kropssprog og ansigtsmimik. Der er fokus på sproglig turtagning i interaktionen mellem barnet og den voksne. Samspillet er afgørende på sproglig udvikling – vi har særligt opmærksomhed på dette da vi ved at tosprogede børn har ekstra stort behov for at opleve interaktionen i samspillet, for at udvikle sig sprogligt.

Hverdagsrutiner:

I dagligdagen benytter vi eks. tegn til tale, hvor vi understøtter kommunikationen nonverbalt med kropslig gestikulation. Vi understøtter også med piktogrammer og konkrete eks. til samling, hvor der synges fagtesange og bruges billeder, dyr, figurer. Der laves gentagelser så børnene oplever genkendelighed og forudsigelighed. Desuden benyttes der fokusord med ord og billeder som lægger op til dialog. Her inddrages forældrene eks. ved at børnene skal finde på fokusord derhjemme. På garderoberne er fotos af børnene samt navn. Desuden er der billeder som de yngste børn kan se på når de ligger på puslebordet og får skiftet ble. Dette er omdrejningspunkt for samtale i barn-voksenrelationen.

Fællesskab:

Et udviklet sprog kan give adgang til børnefællesskaber. Det kan være verbalt eller nonverbalt. Le-gen bliver attraktiv for andre børn ved hjælp af mimik og verbal/nonverbal kommunikation. Dette er med til at skabe differentierede fællesskaber, hvor børnene kan aflæse og spejle sig i andre.

Fysisk læringsmiljø:

For at understøtte kommunikationen og sproget hos det enkelte barn er der opsat mange steder piktogrammer og fokusord, i børnehøjde således at barnets eget sprog understøttes med konkrete tiltag. Dette kan være baseret på eks. tema man vælger på stuen eller pædagogiske aktiviteter. Alle stuer arbejder med Stuen Sproghandleplan og derigennem målrettes visuel understøttelse også til den enkeltes behov og NUZO.

Krop, sanser og bevægelse

"Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen".

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 42-43

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Krop, sanser og bevægelse

Børnene skal udforske og eksperimentere med mange forskellige måder at bruge kroppen på

Relationer:

I en børnehavegruppe har de tegnet dem selv. De har ligget på et sort stykke papir og et andet barn skulle tegne omridset. Det udvikler en kropsbevidst og opmærksomhed på egne grænser. Andre eksempler på gode tiltag som udvikler kropsbevidsthed, er sanse lege hvor man er fysisk. Dette kan være pizza på ryggen, hvor børnene leger at de laver en pizza på et andet barns ryg. Desuden er "spejl-leg" med hænderne, hvor børnene skal følge hinandens bevægelser.

Fællesskaber:

Skaber relationer ved hjælp af understøttende lege som er voksen initierede bla kopierer børnene legen selv efter de har prøvet dem i hallen. Børnene leger nogle lege sammen med nogle voksne som har igangsat legene. Efterfølgende oplever vi at børnene selv tager initiativ til disse lege. Eks. "Alle mine kyllinger", på legepladsen.

Hverdagsrutiner:

Vi oplever gode erfaringer med hviletid. Der er stille musik, slukket lys og børnene øver sig i at komme ned i "arousal". Vi oplever at mange børnene har stor glæde af at få pauser i løbet af dagen. Sanserne bliver påvirket af at man ligger ned, måske med tæppe på og der skal være stille på stuen. Det danner rammer for at børnene øver i at nedregulere.

I en anden hverdagsrutine kan man inddrage en fast struktur hvor børnene skal vælge krammer, high5 eller en lille dans med den voksne inden de skal på badeværelset inden middagsmad. Den voksne sidder på en stol ved døren og alle børne skal vente i kø til det er deres tur. Ved døren

hænger piktogrammer som viser en krammer, en high5 eller en dans. Børnene peger på det de vælger og interagerer med den voksne om dette.

Fysiske læringsmiljø

Hallen indbyder til forskellige lege som øver børnene i at mærke sig selv og udvikle kropsbevidstheden. En lege hvor børnene tramper hårdt i gulvet og samtidigt med de bliver grebet af legen skal de lytte efter hvornår den voksne siger stop og de skal stå helt stille som statuer. Det hjælper børnene i udvikling af opmærksomhed og behovsudsættelse, samt kontrol over egen krop og bevægelse

Rammesætning på stuen til "vild leg".

Natur, udeliv og science

”Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 44-45

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Natur, udeliv og science

Adskillelse af begreberne:

Natur: Fokus er på dannelse og læring, der kan finde sted både inde og ude, om natur og naturfænomener.

Udeliv: Fokus er rettet mod alle rutiner, aktiviteter og leg, der foregår udenfor.

Science: Fokus er på det pædagogiske personales understøttelse af børns udforskning af verden.

Tur i nærmiljøet

Relationer:

En lille gruppe børn er på tur i regnvejrs på skolens område. Den lille gruppe giver det pædagogiske personale mulighed for at give opmærksomhed og nærvær til det enkelte barn.

Børnegruppen udforsker vandpytterne og dette ender med at blive dagens aktivitet. Pædagogerne følger børnenes spor, nysgerrighed og initiativ. Børnene opdager hinanden og spejler sig i hinandens adfærd. En dreng begynder at kaste sten i vandpytten – andre børn følger trop og kopierer handlingen. Dette bliver omdrejningspunkt. Stenene synker og de voksne i italesætter hvad der sker med stenene. Børnene finder agern, pinde og større grene.

Fællesskaber:

Den lille gruppe skaber rammer for et differentieret børnefællesskab, da de voksne kan understøtte hvert enkelt barns NUZO. Dette giver øger børnenes deltagelsesmuligheder, da de voksne understøtter og opmuntrer børnene i det sociale samspil, samt følger børnenes spor og interesse.

Hverdagsrutiner:

Udover planlagte ture ud af huset planlægges det nogle dage at der spises et måltid udenfor – på denne måde inkluderer vi udelivet i hverdagen. Børnene får en chance for at møde hinanden på tværs af alder da vuggestue og børnehave har mulighed for at benytte samme legepladsområde.

Fysisk læringsmiljø:

For at komme ud på tur og benytte sig af det fysiske læringsmiljø som i dette læreplanstema består af naturen, kræver det god forberedelse i samarbejdet med forældrene. Det kræver at forældrene sørger for at der er passende tøj i garderoben – tøj som passer til alle årstider. Desuden samarbejder vi med forældrene om at børnene bliver så selvstændige som muligt ifht. deres NUZO. Børnene skal mestre deres egen påklædning til en vis grad. Udvikling af selvhjulpenhed understøttes bedst i samarbejde med forældrene.

Kultur, æstetik og fællesskab

”Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 46-47

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Kultur, æstetik og fællesskab

Kultur som æstetisk praksis

- Børns møde med æstetiske udtryk
- Børns egen æstetiske praksis

Kultur som normer og værdier i fællesskaber

- Det pædagogiske arbejde med fællesskaber og forskelligheder.
- Betydningen af værdier og normer i det pædagogiske læringsmiljø.

Skt. Hans i Børneuniverset

Til Skt. Hans i juni inviterer Børneuniverset resten af Dagtilbud Søndermark til en kulturel traditionsrig begivenhed. Sct. Georgs vuggestue og Daglejerne kommer til bålhygge. Forud for denne dag sendes inspirationsmateriale ud til alle inviterede, skabelon til heks, sangtekst om ”Heksemutter” som alle øver sig i og dermed kan synge sammen på dagen. Se nedenstående foto, som viser eksempler på hvordan man laver en heks og en forklaring på fejringen af denne kulturelle tradition med bål. Vi oplever at dette arrangement danner grundlag for en styrket sammenhængskraft i dagtilbuddet og dermed et styrket fællesskab hos børnene.

Hvorfor fejrer vi Sankthans?

Selv før historierne om fætrene Johannes og Jesus, holdt man midsommer fest, altså Sankthans. Midsommer er når solen står allerhøjest på himmelen. Det menes at d. 21. juni er den længste dag – altså den dag man kalder for 'sommer-solhverv'. Solhverv betyder 'solvending' og efter den dag bliver dagene igen kortere – man kan sige at solen vender sin bane.

Relationer:

Når børnene møder andre børn og voksne opstår relationer på tværs. Dette giver adgang til nye legefællesskaber og forøgelse af tryghedsfølelsen ved andre voksne.

Hverdagsrutiner:

I børnenes aktive deltagelse finder læring, udvikling og dannelse sted. Børnene lærer at bearbejde følelser og sanseindtryk gennem eks. kreative æstetiske processer. I dette tilfælde er det rammesat at der kan laves hekse, af forskellige materialer og former. Desuden er der bål-hygge som giver forskellige sanseindtryk, eks. røg der kan drille øjnene og lugte specielt og ild som giver varme.

Fællesskab:

Børnene møder et socialt fællesskab som består af børn og voksne der kommer andre steder fra. Her kan barnet opleve andre mennesker kan have andre værdier eller normer. Men alligevel kan de samles og opleve en sammenhængskraft, eks. når alle mødes om bålet og synger "Heksemutter" som de har øvet sig i på forhånd.

Fysisk læringsmiljø:

Arrangementet finder sted udenfor i omgivelser som til dagligt indbyder til vildere lege, men ved bålet øver børnene at man skal varsom, man skal være rolig og have opmærksomhed på sine omgivelser. Her øver børnene sig i at behovsudsætte og tilpasse sig rammerne, og på den udvikles børnene bevidsthed om bla. kultur og normer.

Evalueringskultur

”Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evalueringen skal offentliggøres.

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51

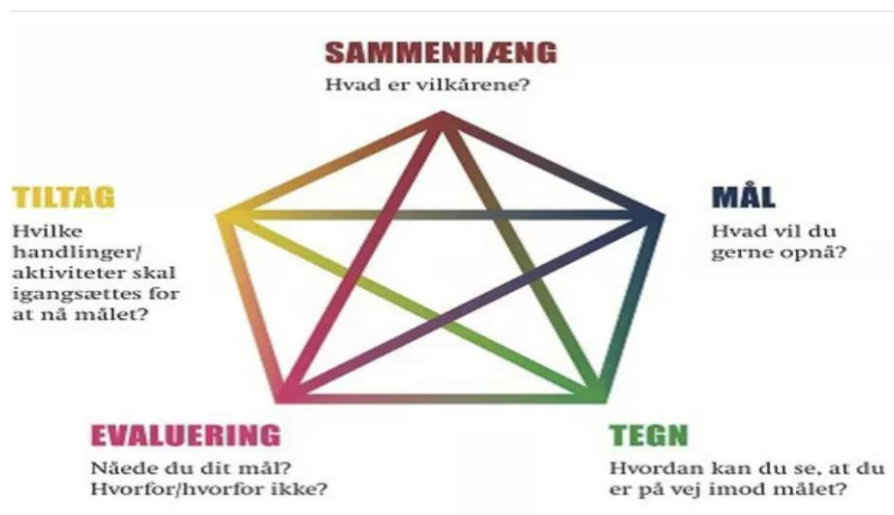
Det er ikke et lovkrav at beskrive dagtilbuddets dokumentations- og evalueringspraksis i den pædagogiske læreplan, men det kan være en fordel i udarbejdelsen af læreplanen at forholde sig til den løbende opfølgning og evaluering af indholdet i læreplanen.

I dagtilbud Søndermark har vi valgt at arbejde med SMTTE-modellen som et fælles pædagogisk værktøj på tværs i organisationen. Den skal sikre et fælles sprog i samarbejdet på tværs af huse og team, og dermed understøtte den pædagogiske udvikling.

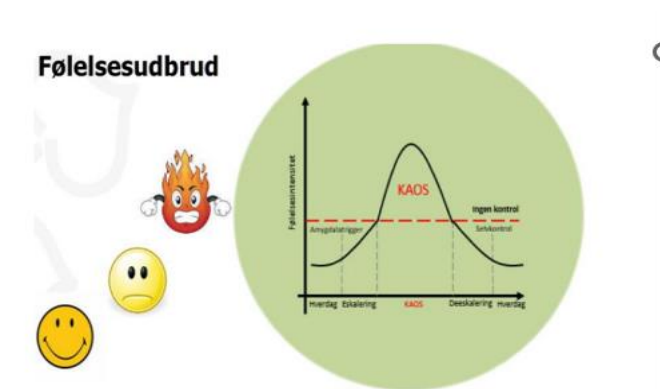
SMTTE- modellen er dynamisk model der styrker både fastholder det der virker i praksis samtidig med at den sætter fokus på nye tiltag / udvikling af pædagogisk praksis.

Low Arousal, Bo Heilskov er en tilgang som søger at nedtrappe konflikter og skaber et afstøssende miljø. Den minder os om hverdagen, at ansvaret for at tingene lykkes, ligger hos den voksne – og ikke hos barnet

Susan Hart, I neuroaffektiv pædagogik er den grundlæggende forståelse af, at mennesket er socialt: At vi udvikler os, vores personlighed, følelser og hvordan vi agerer socialt gennem interaktioner, vi har med andre

Low Arousel, Bo Heilskov

Den tre delte hjerne, Susan Hart

